

TJUGONDE SÖNDAGEN EFTER TRINITATIS

DOMINICA VICESIMUS

Text: II Årg Högm Matt 13:44–46. Predikan av komminister Lars Borgström, Uppsala (LFS)

Jesus framställer ofta andliga sanningar i form av liknelser. Han talade ofta med sina lärjungar om Guds rike eller Himmelriket. Det var inte många som förstod detta tal utanför den inre lärjungakretsen. Jesus sade till de sina när de frågade Honom varför Han talade i liknelser: *"Ni har fått lära känna himmelrikets hemligheter, men det har inte de andra. Ty den som har skall få, och det i överflöd, men den som inte har, från honom skall det tas ifrån också det han har. Jag talar till dem i liknelser, eftersom de ser utan att se och hör utan att höra eller förstå. På dem uppfylls Jesajas profeta: Även om ni hör, skall ni inte förstå, och även om ni ser, skall ni inte se. Ty detta folks hjärta är förstocket. De hör illa med sina öron, och de sluter sina ögon, så att de inte ser med ögonen eller hör med öronen eller förstår med hjärtat och vänder om, så att jag får bota dem. Men saliga är era ögon som ser och era öron som hör.* (Matt. 13:11-16).

Det var alltså bara en liten grupp människor som förstod vad Jesus talade om. Så är det också idag. De kristna är en liten fårahjord, till det yttre liten och oansenlig i världen. Den stora hopen är förhärdad. De förstår inte vad som kan ge dem frid. När man talar med dem om Guds rike är deras ögon blinda, deras öron döva och deras hjärtan förstocket. De har, liksom judarna i allmänhet vid vår tideräknings början,

EN FELAKTIG BILD AV GUDS RIKE

Den vanliga judiska uppfattningen vid Jesu samtid var att Guds rike skulle innebära upprättandet av ett davidiskt Stor-Israel, befrielse från det romerska oket, ett återsamlade av de kringstridda diasporajudarna och ett tillstånd av fred och endräkt inom folket. Allt detta skulle den väntade Messias åstadkomma.

Vilken bild har människorna i allmänhet idag av Guds rike? Om de skulle få önska sig riktigt goda förhållanden, skulle de genast, likt de oförstående judarna på Jesu tid, tänka sig en politisk lösning på alla världens problem så att det blir världsfred, internationell solidaritet och stopp på hungersnöden. När detta har åstadkommit är Guds rike här!

Men Jesus avvisade alla sådana förväntningar av nationell, social eller politisk art: *"Guds rike kommer inte så att man kan se det med ögonen. Inte heller skall man kunna säga: Se, Här är det, eller: Där är det. Ty se, Guds rike är mitt ibland er (eller inom er)"* (Luk. 17:20-21). Jesus ville inte åstadkomma någon politisk omvälvning. Han lärde istället att man skulle ge den romerske kejsaren skatt (Matt. 22:15-22). Det var nämligen inte Romarriket som stod i motsats till Guds rike, utan det gjorde och gör än idag satans rike, det mörkrets rike där djävulen genom syndens band håller människorna fångna (Matt. 12:22-30). Låt oss nu istället se på

HUR JESUS UNDERVISAR OM GUDS RIKE

Jesus använder uttrycket många gånger utan att exakt förklara dess innebörd. Men det arameiska uttryck - Jesu modersmål var ju arameiska - som återges med "Guds rike" betyder egentligen Guds konungavälde. Riket betecknar då inte något geografiskt område, utan den maktsfär där Gud utövar sitt välde - där Guds vilja råder helt enkelt. I Saarisalo-Hedegårds "Biblisk uppslagsbok" står det om Guds rike: *"Det betecknar det tillstånd, då en kung finnes, bortsett från området och undersåtarna, över vilka han regerar"* (s 563).

I Guds rike eller konungavälde är det Jesus som härskar såsom Konung. Detta rike är osynligt för lekamliga ögon. "Mitt rike är inte av den här världen" (Joh. 18: 36) svarade Jesus på Pilatus fråga om

Han var judarnas konung. ”Guds rike är den övernaturliga verklighet, som kommit in i världen i Jesu person” (Saarisalo-Hedegård).

Guds rike är så intimt förbundet med Jesus, att man t.o.m. kan säga att riket och Jesus är ett och detsamma. Kyrkofadern Origines skapade ordet *autobasileia* med tanke på detta. *Autobasileia* betyder ”Han är själv riket”. Där Jesus blivit mottagen i tro, hos den människan sitter Han på hjärtats tron och regerar. Salig den människan! Hon är ett Guds barn, en medborgare i Guds rike.

Guds rike finns alltså mitt ibland oss i och med att ”*Ordet blev kött*” (Joh. 1:14). Men det var först i och med fullbordandet av Jesu livsverk, Hans lidande, död, uppståndelse och himmelsfärd samt Andens utgjutelse på den första pingsten som rikets välsignelser och skatter blev tillgängliga för människor. Efter pingstundret vet alla som kommit till tro att Guds rike är ”*rättfärdighet och frid och glädje i den Helige Ande*” (Rom 14:17).

Genom tron på evangeliet äger Kristi kyrka ett fridstillstånd, som inte kan överträffas av något på jorden eller i denna tidsålder. Att äga frid är att ha det rätt ställt med Gud, att leva i det rike som heter syndernas förlåtelse. Den kristne som genom tron är förenad med sin Frälsare lever på alla sidor omgiven av syndernas förlåtelse; ovanför hans huvud är syndernas förlåtelse såsom ett skyddande tak emot Guds vrede över synden, som uppenbaras från Himmelen; under fötterna är syndernas förlåtelse såsom ett bärande golv så att han inte faller ned i helvetets avgrund; syndernas förlåtelse omger honom också på alla sidor såsom skyddande väggar emot alla möjliga faror.

Nåderiket är en osynlig, andlig verklighet här i tiden, på jorden. Det är identiskt med den sanna, osynliga kyrkan, som består av alla Guds barn, av alla dem som tror på Jesus. Detta rike regerar inte Jesus med sin allmaktshand utan genom sin kärlek i de troende människornas hjärtan. Medlen för detta Hans regerande är Ordet och sakramenten.

Vi har i dag firat Herrens heliga nattvard. Om denna säger kyrkofadern Johannes Chrysostomos (bet. Guldmun) - med tanke på det vi har sagt om Jesus och riket, att det är ett och detsamma, och att Jesus *verkligt*, med sin kropp och sitt blod, är närvarande i brödet och vinet: ”Den himmelska världen är oavkortat närvarande på den kristna församlingens nattvardsbord. Det, som nämligen gör himmelen till himmel, är icke den himmelska härligheten utan närvaron av Herren, liksom den kungliga borgens mittpunkt icke är tronsalens prakt utan konungens kroppsliga närvaro.”

Riket och dess konung Jesus är alltså ett och detsamma. Lever man i riket lever man i Kristus. Kristus är liksom den värld, där den troende lever, den verklighet, som på alla sidor innesluter honom eller henne. Detta förverkligas genom att Anden bor i hjärtat och med Ordet vittnar om dessa underbara saker för den kristne. Den himmelska världen har sänkt sig ner i den troende människan och därför lever hon redan nu med sitt väsens innersta i Himmelen. Om Gud heter det att ”*Han har frälst oss från mörkerets valde och fört oss in i sin älskade Sons rike*” (Kol 1:13).

I denna söndags predikotext säger Jesus att

HIMMELRIKET ÄR LIKT EN SKATT GÖMD I EN ÅKER OCH LIKT EN KÖPMAN SOM FINNER PÄRLAN HAN SÖKER

Både skatten och pärlan har blivit funna. Skatten låg gömd i en åker och hittades av en ren tillfällighet, troligtvis av en daglönare. Pärlan var inte heller omedelbart åtkomlig, utan lät sig finnas först efter idogt letande från köpmannens sida. Gemensamt för de båda liknelserna är alltså att Guds rike under normala omständigheter är fördolt. Detta understryker vad som sades i början av predikan: De flesta människor är helt blinda för Guds rike.

Jesus har tidigare i Matteus 13:e kapitel liknat Himmelriket vid en man som sår små frön (v 24-30), vid ett senapskorn (v 31-32) och vid ett vardagligt brödbak (v 33). Kanske detta skulle kunna förleda någon att tro att Himmelriket är av ganska ringa värde, något som man skulle kunna vara utan. För att undvika ett sådant missförstånd framställer Jesus nu Himmelriket under bilden av dessa dyrbara föremål som hittas. Himmelriket är mer värt än allting annat!

Det framgår också att Himmelriket kan finnas på olika sätt. I det första fallet är det fråga om en man som rent slumpartat finner skatten, medan i det andra fallet köpmannen mycket målmedvetet sökt efter den eftertraktade pärlan tills han funnit den. Gemensamt för dem båda är dock att de båda säljer allt vad de äger för att få skatten och pärlan.

Så är det också med Guds rike. Detta rike skänks alldeles gratis, av nåd allena, för Jesu Kristi skull. Han ensam har arbetat ihop skatten, Han har trampat vinpressen, lidit och dött för våra synders skull och sedan uppstått för vår rättfärdighets skull. Detta skänks fritt och för intet åt var och en. Det märkliga är dock att *samtidigt* är det så att den som funnit Himmelriket måste offra allt för att behålla det. Var och en som tar emot frälsningens gåva måste ge sig helt åt sin Frälsare. Herren är nämligen en nitälskande Gud, som inte vill dela sin egendom med någon annan. Ingen kan tjäna två herrar. Vad vi måste offra är våra synder, vår egoism, vårt högmod, vår karriärlystnad och girighet, vår söndag och vår vardag – allt lämnar vi åt Herren.

Ordet offer låter tungt och besvärligt. Men så är det inte för den kristne. Det står om både mannen som fann skatten i åkern och om köpmannen som fann pärlan, att *i sin glädje* gick de bort och sålde allt vad de ägde – de offrade allt! – för att ta denna sitt hjärtas skatt i besittning. Den kristne är glad att få tjäna Herren och vända världen ryggen. Han är nu äntligen fri från satan och världen med alla dess avgudar, och kan tjäna sin Herren i glädje. Guds rike är "*rättfärdighet och frid och glädje i den Helige Ande*" (Rom 14:17).

Amen.